

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE RUDARSTVA I INDUSTRIJE**

**BILANCA ENERGETSKIH POTREBA FEDERACIJE BiH
za 2008. godinu**

Mostar, prosinac 2007. godine

Sadržaj:

- **Uvodni dio**
- **Bilanca energetske potrebe Federacije Bosne i Hercegovine za 2008. godinu**
- **Detaljniji pregled strukture elemenata Bilance po energentima/energiji, sa opštim i posebnim mjerama za ostvarenje Bilance za 2008. godinu**

Uvod

(objašnjenje koncepta dokumenta)

Cilj ovog dokumenta je da definiše neophodne elemente i pokazatelje **Bilance energetske potrebe Federacije BiH za 2008. godinu** (u daljnjem tekstu Bilanca), uključujući energetske pokazatelje ostvarenja Bilance u 2007. godini.

- o **UGLJEN,**
- o **ELEKTRIČNA ENERGIJA,**
- o **DERIVATI NAFTE i**
- o **PRIRODNI PLIN.**

Ostali konvencionalni izvori energije, kao i energija iz obnovljivih izvora, izuzimajući hidroenergiju, još uvijek nisu dovoljno istraženi i nisu posebno ni analizirani.

Osnova za izradu Bilance su podaci energetske subjekata: rudnici ugljena, JP EP BiH, EP HZ-HB, BH-GAS i uvoznici naftnih derivata, analiza tih podataka i energetske pokazatelja, te procjena Sektora energije.

Pri struktuiranju energetske pokazatelja nastojali smo da, i pored niza specifičnosti, svaki od četiri posmatrana segmenta prilagodimo jedinstvenoj matrici podataka čiji glavni parametri jesu:

- A - Proizvodnja**
- B - Razmjena**
- C - Potrošnja**

a dinamički prikaz je dat u mjesečnom intervalu.

U zadnjoj koloni bilancne tabele date su bilancne razlike (Proizvodnja + Razmjena - Potrošnja) iz kojih se vidi da li ukupna opskrba energijama (Proizvodnja + Razmjena) zadovoljava ukupnu Potrošnju.

A. Proizvodnja: U energetske bilanci FBiH proizvodnja se prvenstveno odnosi na domaće energetske resurse - ugljen i hidroenergiju. Ugljen se najvećim dijelom transformira u električnu energiju i u odnosu na vodne snage u ukupnoj proizvodnji električne energije u FBiH participira u približnom omjeru 2:1 (termoelektrane : hidroelektrane)

Ugljen (mrki i lignit) se proizvodi u deset rudnika na teritoriji FBiH (Kakanj, Zenica, Breza, Bila, Gračanica, Kreka, Đurđevik, Banovići, Tušnica i Kamengrad) za potrebe proizvodnje električne energije i toplote, industrije i široke potrošnje.

Električna energija se proizvodi iz domaćeg ugljena u dvije termoelektrane (Kakanj i Tuzla) a iz hidroresursa u devet hidroelektrana (Rama, Jablanica, Grabovica, Salakovac, Mostar, Čapljina, Jajce 1, Jajce 2 i Peć Mlini) i nekoliko distributivnih elektrana. Takođe, u termoelektranama se proizvode toplotna energija i tehnološka para.

B. Razmjena (Uvoz-Izvoz): Radi se o saldu uvezenih i izvezenih količina. **Uvoze se prirodni plin i derivati nafte**, kao i nedostajuća količina električne energije potrebna da se zadovolje potrebe potrošača. U stavku uvoza električne energije uključene su i nabavke u okviru prirodne razmjene sa elektroenergetskim sustavima izvan FBiH. **Prirodni plin** se uvozi iz Ruske Federacije a uvezene količine se očitavaju u Mjerno-regulacionoj stanici Karakaj (Zvornik). Potrošače Federacije BiH opskrbljuje BH-GAS a ulazne količine i kontrola kakvoće očitavaju se u Mjerno-regulacionoj stanici Starić (Kladanj). **Derivate nafte**, prema podacima kojima raspolaže ovo Ministarstvo, uvozi 27 registriranih uvoznika, iako postoji cca 80 registriranih uvoznika. **Izvoze se električna energija**, u koju su uključene i isporuke potrošačima van FBiH, i **manje količine ugljena**.

C. Potrošnja: **Ugljen** je najvećim dijelom plasiran u termoelektrane, potom za potrebe drugih industrijskih postrojenja i u široku potrošnju. **Električna energija** je isporučena direktnim potrošačima (Željezare Zenica i Ilijaš, Polihem Tuzla, Željeznice BiH, Cementara Kakanj, KTK i Vitex Visoko, Aluminij Mostar, Elektro Bosna Jajce i B.S.I Jajce) i distributivnim poduzećima u sastavu JP EP BiH i EP HZ-HB. **Derivati nafte** isporučeni su rudnicima, termoelektranama, ostalim industrijskim objektima i distributerima, a **prirodni plin** potrošačima direktno priključenim na plinovod (Mittal Steel-Željezara Zenica, Željezara Ilijaš, IGM Visoko, TC Kakanj i Grijanje Zenica te novi industrijski potrošač, Krečana) i distributerima (Sarajevogas Sarajevo i Visokogas Visoko).

U zadnjoj koloni su prikazane:

Razlike: Odnose se na razliku između opskrbe (proizvodnja plus/minus razmjena) i **potrošnje**. Za bilancu se kaže da je zatvorena kada je za planiranu potrošnju osigurana opskrba, domaćom proizvodnjom ili uvozom (Razlike = 0 ili + bilancni višak).

Plan - Bilanca energetskih potreba FBiH za 2008. godinu

GENERALNI ZAKLJUČAK

BILANCA ENERGETSKIH POTREBA FEDERACIJE BiH ZA 2008. GODINU ZATVORENA JE U SVIM SEGMENTIMA

(ugljen, el.energija, naftni derivati i prirodni plin - za planiranu potrošnju osigurana je opskrba domaćom proizvodnjom/uvozom)

Slijede tabele sa detaljnim prikazom po energentima i mjesečnoj dinamici

		A1	A2	A3	B1	B2	B3	C1	C2	C3	A2+B2-C2
		A			B			C			
		PROIZVODNJA			UVOZ-IZVOZ			POTROŠNJA			RAZLIKE
2008		Plan 2008	Ostvareno* 2007		Plan 2008	Ostvareno 2007		Plan 2008	Ostvareno* 2007		
PLAN		Index (A2/A3)			Index (B2/B3)			Index (C2/C3)			
Godišnji totalni											
1	UGLJEN 1000t	6.715 111%	6.076		-210 255%	-82		6.505 107%	6.082		0
2	EL. ENERGIJA GWh	8.304 109%	7.646		-87 18%	-471		8.069 105%	7.713		149
3	DERIVATI NAFTE tona				860.000 102%	840.281		860.000 100%	856.771		0
4	PRIRODNI PLIN 1000Sm3				226.076 111%	203.592		226.076 112%	202.755		0
2008		PROIZVODNJA			UVOZ-IZVOZ			POTROŠNJA			Razlike
PLAN		Plan 2008	Ostvareno 2007		Plan 2008	Ostvareno 2007		Plan 2008	Ostvareno 2007		
po mjesecima											
SUEĆANU	1. UGLJEN 1000t	560	444		-17	-6		542	432		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	774	635		19	80		761	715		32
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	57.267		71.667	60.805		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				34.208	27.983		34.208	27.962		0
VELJAČA	1. UGLJEN 1000t	560	438		-17	-2		542	432		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	711	594		-18	30		683	625		10
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	50.796		71.667	52.604		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				30.415	22.761		30.415	22.569		0
OŽUJAK	1. UGLJEN 1000t	560	468		-17	-3		542	462		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	716	669		2	4		705	674		13
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	59.950		71.667	60.829		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				26.990	22.553		26.990	22.356		0
TRAVANJ	1. UGLJEN 1000t	560	506		-17	-3		542	498		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	679	610		-17	14		637	622		25
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	71.977		71.667	75.984		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				16.720	12.273		16.720	12.185		0
SVIBANJ	1. UGLJEN 1000t	560	511		-17	-3		542	504		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	617	566		48	1		657	562		8
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	69.071		71.667	68.542		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				8.859	8.770		8.859	8.775		0
LIPANJ	1. UGLJEN 1000t	560	519		-17	-3		542	519		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	635	554		-7	-11		629	541		-1
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	63.688		71.667	66.744		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				8.105	6.450		8.105	6.405		0
SRPANJ	1. UGLJEN 1000t	560	518		-17	-4		542	519		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	671	657		-23	-33		635	577		13
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	76.875		71.667	79.052		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				8.607	7.423		8.607	7.420		0
KOLOVOZ	1. UGLJEN 1000t	560	536		-17	-13		542	519		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	635	648		10	-126		642	568		3
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	88.607		71.667	88.773		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				8.780	4.608		8.780	4.657		0
RUJAN	1. UGLJEN 1000t	560	538		-17	-18		542	517		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	618	625		10	-115		628	570		0
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	74.050		71.667	75.438		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				9.694	8.776		9.694	8.751		0
LISTOPAD	1. UGLJEN 1000t	560	533		-17	-9		542	560		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	706	696		-40	-105		662	753		4
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	83.000		71.667	83.000		0
	4. PRIRODNI PLIKN 1000m ³				16.036	18.687		16.036	18.583		0
STUDENI	1. UGLJEN 1000t	560	533		-17	-9		542	560		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	741	696		-30	-105		699	753		12
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	75.000		71.667	75.000		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				25.876	30.310		25.876	30.091		0
PROSINAC	1. UGLJEN 1000t	560	533		-17	-9		542	560		0
	2. EL. ENERGIJA GWh	802	696		-39	-105		732	753		31
	3. DERIVATI NAFTE tona				71.667	70.000		71.667	70.000		0
	4. PRIRODNI PLIN 1000m ³				31.786	33.000		31.786	33.000		0

*procjena proizvodnje i potrošnje električne energije i uglja, te uvoza i potrošnje nafte i prirodnog gasa za zadnji kvartal 2007. godine

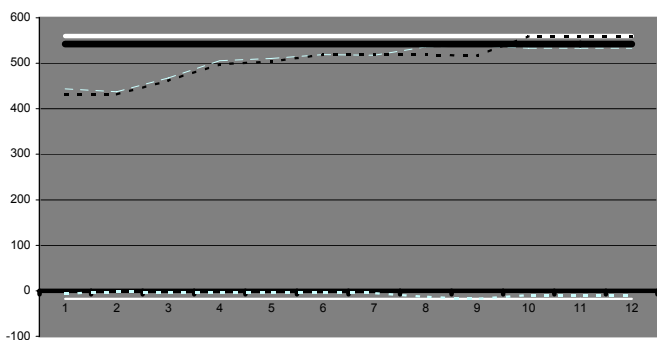
Pregled po energentima sa analizom podataka

Legenda

(Objašnjenje
krivulja u
dijagramima)

- Planirana potrošnja u 2008.godini
- Planirana proizvodnja (uvoz za n/d i plin) u 2008.godini
- Planirana razmjena u 2008.godini
- Ostvarena potrošnja u prethodnoj godini
- Ostvarena proizvodnja u prethodnoj godini (uvoz za n/d i plin)
- Ostvarena razmjena u prethodnoj godini

2008 PLAN	mjesec	PROIZVODNJA			UVOZ-IZVOZ			POTROSNJA			Razlike
		Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	
UGLJEN	1		560	444		-17	-6		542	432	0
	2		560	438		-17	-2		542	432	0
	3		560	468		-17	-3		542	462	0
	4		560	506		-17	-3		542	498	0
	5		560	511		-17	-3		542	504	0
	6		560	519		-17	-3		542	519	0
	7		560	518		-17	-4		542	519	0
	8		560	536		-17	-13		542	519	0
	9		560	538		-17	-18		542	517	0
	10		560	533		-17	-9		542	560	0
	11		560	533		-17	-9		542	560	0
	12		560	533		-17	-9		542	560	0
UKUPNO			6.715	6.076		-210	-82		6.505	6.082	0

Kratak komentar:

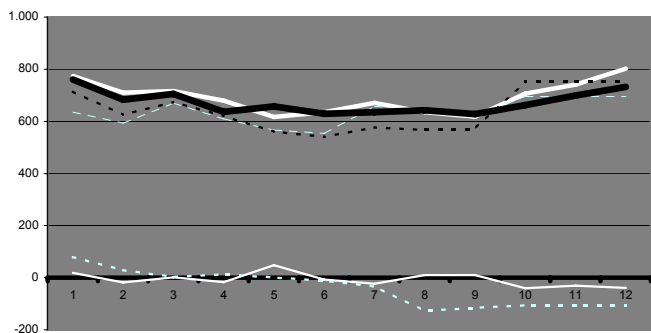
Energetskim Bilansom ugljena za 2008.godinu planirana proizvodnja iznosi 6.714.965 tona. Planirana potrošnja ugljena u Federaciji BiH iznosi 6.505.465 tona od toga:

- za termoelektrane 5.245.000 tona,
- za industrijske potrošače 605.450 tona,
- ostali potrošači 655.015 tona,

Za izvoz je planirano proizvesti 209.500 tona,

Planirane zalihe ugljena na depoima rudnika 35.570 tona. Bilancom planirane raspoložive količine ugljena u iznosu od 6.541.035 tona (proizvodnja + zalihe) osiguravaju **stabilnu opskrbu ugljenom** svih planiranih potrošača u 2008.godini.

2008 PLAN	mjesec	PROIZVODNJA			UVOZ-IZVOZ			POTROSNJA			Razlike
		Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	
EL. ENERGIJA	1		774	635		19	80		761	715	32
	2		711	594		-18	30		683	625	10
	3		716	669		2	4		705	674	13
	4		679	610		-17	14		637	622	25
	5		617	566		48	1		657	562	8
	6		635	554		-7	-11		629	541	-1
	7		671	657		-23	-33		635	577	13
	8		635	648		10	-126		642	568	3
	9		618	625		10	-115		628	570	0
	10		706	696		-40	-105		662	753	4
	11		741	696		-30	-105		699	753	12
	12		802	696		-39	-105		732	753	31
UKUPNO			8.304	7.646		-87	-471		8.069	7.713	148

Kratak komentar:

Elektroenergetskim Bilansom za 2008.godinu planirana je ukupna proizvodnja električne energije u iznosu od 8.304,3 GWh.

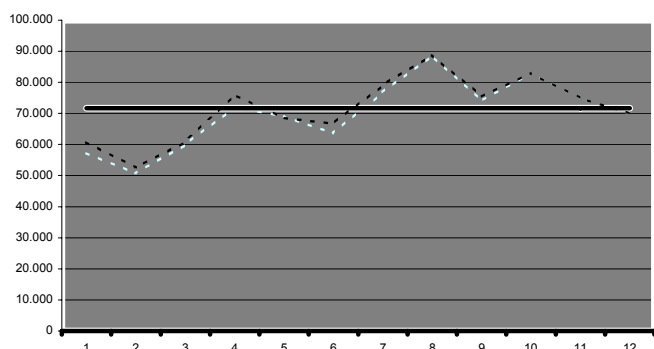
Ukupna potrošnja električne energije na području FBiH planirana je u količini od 8.068,6 GWh.

Nabavkom ugovorenih, nedostajućih količina električne energije, Elektroenergetski Bilanca Federacije BiH za 2008.g. pokazuje bilančni višak (83,9GWh) i osigurava **stabilnu opskrbu električnom energijom u 2008.g.**

Pregled po energentima sa analizom podataka

Legenda		—	Planirana potrošnja u 2008.godini
(Objašnjenje krivulja u dijagramima)	—	Planirana proizvodnja (uvoz za n/d i plin) u 2008.godini	
	—	Planirana razmjena u 2008.godini	
	Ostvarena potrošnja u prethodnoj godini	
	-----	Ostvarena proizvodnja u prethodnoj godini (uvoz za n/d i plin)	
	Ostvarena razmjena u prethodnoj godini	

2008 PLAN	mjesec	PROIZVODNJA			UVOZ-IZVOZ			POTROSNJA			Razlike
		Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	
DERIVATI NAFTE	1					71.667	57.267		71.667	60.805	0
	2					71.667	50.796		71.667	52.604	0
	3					71.667	59.950		71.667	60.829	0
	4					71.667	71.977		71.667	75.984	0
	5					71.667	69.071		71.667	68.542	0
	6					71.667	63.688		71.667	66.744	0
	7					71.667	76.875		71.667	79.052	0
	8					71.667	88.607		71.667	88.773	0
	9					71.667	74.050		71.667	75.438	0
	10					71.667	83.000		71.667	83.000	0
	11					71.667	75.000		71.667	75.000	0
	12					71.667	70.000		71.667	70.000	0
UKUPNO						860.000	840.281		860.000	856.771	0

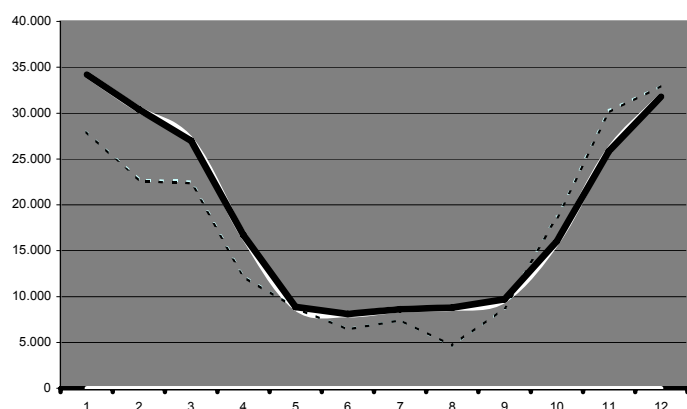

Kratak komentar:

Bilansom naftnih derivata za 2008. godinu planiran je uvoz/potrošnja naftnih derivata u količini od 860.000 t. Planska krivulja nabave je zadržana kao linearna raspodjela planiranih količina nabavke/potrošnje kroz cijelu plansku godinu. Dinamika opskrbe n/d ovisit će o zahtjevima domaćeg tržišta i odnosa na svjetskom tržištu.

Bilansom za 2008. godinu planira se uredna opskrba Federacije BiH naftnim derivatima.

2008 PLAN	mjesec	PROIZVODNJA			UVOZ-IZVOZ			POTROSNJA			Razlike
		Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	Ostvareno 2008	Plan 2008	Ostvareno 2007	
PRIRODNI PLIN	1		0			34.208	27.983		34.208	27.962	0
	2		0			30.415	22.761		30.415	22.569	0
	3		0			26.990	22.553		26.990	22.356	0
	4		0			16.720	12.273		16.720	12.185	0
	5		0			8.859	8.770		8.859	8.775	0
	6		0			8.105	6.450		8.105	6.405	0
	7		0			8.607	7.423		8.607	7.420	0
	8		0			8.780	4.608		8.780	4.657	0
	9		0			9.694	8.776		9.694	8.751	0
	10		0			16.036	18.687		16.036	18.583	0
	11		0			25.876	30.310		25.876	30.091	0
	12		0			31.786	33.000		31.786	33.000	0
UKUPNO						226.076	203.592		226.076	202.755	0

Kratak komentar:

Najveću podudarnost planiranog i ostvarenog uvoza/potrošnje imamo u segmentu plina. Odstupanja od plana uglavnom su rezultat odstupanja temperature zraka od višegodišnjeg prosjeka. Uzrok leži u činjenici da je struktura potrošenog plina: 23% industrija a 77% distribucija. Primjetan je trend porasta učešća industrije u ukupnoj potrošnji plina. Plan uvoza/potrošnje za narednu godinu za 10% je veći od prethodne godine. Ostaje jedino neizvjesnost opskrbe zbog poznatih problema vezanih za izmirenje dugovanja za ranije isporučeni plin. Isporučka plina osigurana je do 01.01.2008.godine. Bilansom planirane količine prirodnog plina osiguraće stabilnu opskrbu Federacije BiH.

**Detaljniji pregled strukture elemenata Bilance po energentima/energiji
sa općim i posebnim mjerama za ostvarenje Bilance u 2008.godini**

U G L J E N (tona)	Plan 2008 g.	Ostvareno 2007 g.	Odnos 08/07
A. PROIZVODNJA	6.729.400	6.076.157	1,11
- Mrki ugljen	4.211.700	3.848.162	1,09
- Lignit	2.517.700	2.227.995	1,13
B. UVOZ - IZVOZ	-209.500	-82.107	2,55
- Uvoz	0	0	
- Izvoz	209.500	82.107	2,55
C. POTROŠNJA	6.505.465	5.972.915	1,09
DIREKTNI POTROŠAČI	5.850.450	5.451.561	1,07
- Termoelektrane	5.245.000	5.103.991	1,03
- Industrija	605.450	347.570	1,74
OSTALI POTROŠAČI	655.015	521.354	1,26
- Široka potrošnja	655.015	521.354	1,26
(A+B)-C	14.435	21.135	
Zalihe (depoi Rudnika)	35.570	21.135	

Planirana proizvodnja i prodaja ugljena po rudnicima u 2008.g. i ostvarena proizvodnja i prodaja u 2007. godini

RUDNIK	I - XII 2 0 0 7		2 0 0 8				Ind. 4/2 %	
	Ostvaren proizvod.	Prodato u TE	Plan proizvo.	P R O D A J A				
				TE	industr.	o.potr.		izvoz
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Kakanj	1.165.477	1.118.285	1.200.000	1.110.000	33.750	56.250	0	101,39
2. Zenica	317.644	197.081	*373.500	220.000	105.500	39.765	4.500	117,58
3. Breza	404.540	392.316	425.000	398.000	0	27.000	0	105,05
4. A.L. Bila	82.673	74.130	94.000	87.000	5.200	1.800	0	113,70
5. Gračanica	252.847	159.209	230.000	165.000	50.000	15.000	0	89,89
6. Kreka	1.945.690	1.727.034	2.255.000	1.950.000	100.000	195.000	10.000	113,93
7. Đurđevik	445.013	382.358	*488.000	360.000	30.000	55.000	35.000	107,96
8. Banovići	1.403.375	1.023.474	1.500.000	925.00	165.000	250.000	160.000	105,28
9. Tušnica	58.898	30.104	*63.900	30.000	26.000	5.200	0	108,49
9.1 mrki	29.440	30.104	31.200	30.000	1.200	0	0	105,98
9.2 lignit	29.458	0	32.700	0	24.000	5.200	0	111,00
10. Kameng.	0	0	100.000	0	90.000	10.000	0	0,00
Ukupno (tona)	6.076.157	5.103.991	6.729.400	5.245.000	605.450	655.015	209.500	109,26

*ZENICA 3.735 t. (gubitak); ĐURĐEVİK +8.000 t. (depo); TUŠNICA 2.700 t. (depo)

U Federaciji Bosne i Hercegovine proizvodnja ugljena je osnov za proizvodnju električne energije, a ugljen u ukupnom energetsom potencijalu zauzima značajan udio. Eksploatacione rezerve lignita i mrkog ugljena u Federaciji BiH su oko 1,5 milijarda tona što u ovom vremenu čini nezamjenljiv energetska potencijal. Od ukupne godišnje proizvodnje ugljena oko 83 % prodaje se JP Elektroprivreda BiH, za potrebe termoelektrana u Tuzli i Kakanju. Oko 14 % proizvedenog ugljena prodaje se industriji i ostalim potrošačima a oko 3 % izvozi se u susjedne države.

Bilancom ugljena za 2008.g. planirano je uredna opskrba Federacije BiH ugljenom.

Opće i posebne mjere za ostvarenje Bilance ugljena:	Obveza:
Praktična provedba Akcijskog plana prestrukturiranja i modernizacije rudnika ugljena u FBiH u skladu sa utvrđenim Planom aktivnosti.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i rudnici uglja
Praćenje proizvodnje i prodaje uglja, analiza stanja.	Rudnici ugljena kontinuirano, mjesečno izvještavaju FMERI
Blagovremeno zaključivanje ugovora o prodaji ugljena	Rudnici ugljena i JP Elektroprivreda BiH
Oslobađanje rudnika od plaćanja cestarine iz dizel goriva za postrojenja i strojeve koji ne izlaze na javne puteve	Rudnici ugljena i nadležna Ministarstva
Realizacija tekućih transfera utvrđenih Proračunom Federacije BiH za 2008.g. za nabavku zaštitne opreme i eksplozivnih materija za rudnike ugljena u F BiH.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i rudnici ugljena
Realizacija transfera za socijalno zbrinjavanje viška zaposlenih u rudnicima ugljena.	Rudnici ugljena i nadležna Ministarstva
Poduzimanje potrebnih operativnih mjera za realizaciju planirane proizvodnje i prodaje termoelektrana i ostalim potrošačima, te stvaranje povoljnih uslova za izvoz.	Rudnici ugljena
Praćenje operativnih mjera za realiziranje planirane proizvodnje i prodaje termoelektrana i ostalim potrošačima, te stvaranje povoljnih uvjeta za izvoz.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije

ELEKTRIČNA ENERGIJA (GWh)	Plan 2008 g.	Ostvareno 2007 g.	Odnos 08/07
A. PROIZVODNJA	8.304	7.646	1,09
HIDROELEKTRANE	2.993	2.248	1,33
TERMOELEKTRANE	5.311	5.398	0,98
B. UVOZ - IZVOZ (Saldo razmjene)	-87	-471	0,18
Prijem - razmjena	9	71	0,13
Prijem - kupovina "Aluminij" - Mostar, za vlastite potrebe	878	0	0,00
Prijem - kupovina bilansnog manjka (EP HZHB)	835	1.523	0,55
Prijem - kupovina	0	0	0,00
Prijem - ugovorena kupovina	0	0	
Prijem - kupovina od ind. TE i MHE	42	41	1,01
Isporuka - razmjena	0	-65	0,00
Isporuka - ugovorena prodaja (EP BiH za HEP)	-1.851	-2.041	0,91
Isporuka - prodaja ostalim	0	0	0,00
C. POTROŠNJA	8.069	7.713	1,05
DISTRIBUCIJA bruto	5.211	4.895	1,06
DIREKTNI POTROŠAČI	2.631	2.605	1,01
GUBICI PRENOSA	196	197	0,99
UTROŠENO ZA PUMPANJE	31	16	
(A+B)-C	149	-538	
Bilanca Federacije BiH (+ višak; - manjak) za 70% dotok	149	-538	
-Bilancni višak EP BiH	368	52	
-Aktuelni bilancni manjak EP HZHB	-1.064	-1.523	

1. Uvod

Elektroenergetski bilanca Federacije BiH predstavlja zbirni godišnji i mjesečni plan proizvodnje i potrošnje električne energije na području Federacije BiH, te plan svih vrsta razmjene električne energije između elektroprivreda i drugih sustava/partnera. Elektroenergetska bilanca izrađena je na temelju odredbi i kriterija za planiranje utvrđenih Pravilnikom o radu elektroenergetskog sustava EP BiH i EP HZ HB i Pravilnikom o radu NOS-a, a u skladu sa važećim zakonskim regulativama u BiH, uzimajući u obzir procjene aktuelnog stanja u elektroenergetskom sustavu Federacije BiH krajem 2007. godine.

2. Elektroenergetske prilike u 2008. godini

Planiranim sanacionim i rehabilitacionim radovima, proizvodnih kapaciteta u prethodnim godinama, stvoreni su uslovi da se, u okviru realnih mogućnosti rad EES-a Federacije BiH u 2008.g. planira na optimalan način.

To znači potpuno iskorištenje raspoloživih hidro kapaciteta, uz optimalno korištenje dotoka vode, kod termoelektarna angažovanje rentabilnijih jedinica od 100MW i više tijekom cijele godine.

Na bazi opredjeljenja da se u oblasti proizvodnje električne energije i dalje nastavi sanacija i rekonstrukcija proizvodnih kapaciteta, značajno je istaći:

> završetak radova na revitalizaciji bloka 5 u TE Tuzla tokom mjeseca siječnja 2008.g., zatim završetak revitalizacije agregata 1 u HE Jablanica do kraja svibnja 2008. g.

> nastavak revitalizacije kotlova na blokovima 5 i 7 u TE Kakanj, te kapitalni remont una bloku 3 u TE Tuzla i bloku 6 u TE Kakanj.

Sa ulaskom u pogon ovih proizvodnih kapaciteta povećaće se proizvodne mogućnosti, te sigurnost i efikasnost rada EES-a Federacije. Kod izrade elektroenergetske bilance za 2008.godinu, osnovno polazište predstavlja zadovoljenje očekivane potrošnje električne energije na području Federacije BiH od 8068,6 GWh.

Veća proizvodnja hidroelektrana u 2008.godini se planira zbog očekivano većeg dotoka vode nego u 2007. g. , kada su vladale izrazito nepovoljne hidrološke prilike

Potrebno je naglasiti da će učešće hidroelektrana u ukupnoj proizvodnji iznositi 36%, a termoelektrana 64%.

Na temelju ovakvog pristupa, u 2008.g. planirana je ukupna proizvodnja električne energije u količini od 8.304,3 GWh, što je 8 % više u odnosu na procjenjenu proizvodnju u 2007. g., pri čemu se planira da će proizvodnja hidroelektrana biti viša za 25%, a termoelektrana manja za 1,6 % u odnosu na procjenjenu za 2007.g..

Na osnovu naprijed pomenutih opredjeljenja u oblasti proizvodnje, potreba potrošnje, postizanja dovoljnog nivoa hladne rezerve u termoelektrana, dogovorene međusobne isporuke/prijema električne energije između kompanija u Federaciji BiH , te već preuzetih obaveza u izvozu električne energije, urađena je Elektroenergetska bilanca za 2008.g.

3. Proizvodnja električne energije

Kod planiranja rada hidroelektrana uzeta je u obzir pretpostavke da će početno stanje zaliha energije u akumulaciji biti na poželjnom nivou, te da će hidrološke prilike u 2008. godini biti prosječne u odnosu na predhodne dvije godine, od kojih je 2006. bila izrazito povoljna, a 2007. ispod prosjeka.

Uvažavajući navedene pretpostavke, kao i obaveze regulacije vodotokova i održavanja biološkog minimuma, te realizacije plana remonta agregata, planirano je da hidroelektrane na nivou Federacije BiH, uključivši i distributivne hidroelektrane, u 2008. godini proizvedu na pragu 2.993,3 GWh.

4. Potrošnja električne energije

Ukupnu potrošnju električne energije čine bruto distributivna potrošnja, potrošnja direktnih potrošača i gubici na mreži prijenosa. U 2008. godini planirana je ukupna potrošnja električne energije u količini od 8.068,6 GWh. Bruto distributivna potrošnja planirana je u količini od 5.210,8 GWh. godini. Potrošnja direktnih potrošača planirana je u količini od 2.630,6 GWh. Potrošnja direktnih potrošača planirana je prema njihovim zahtjevima. Gubici na mreži prijenosa planirani su u količini od 196 GWh, što je na nivou 2007. godine.

5. Razmjena električne energije

Ukupan saldo razmjene električne energije u 2008. godini na nivou Federacije BiH, bez nabavke energije za pokrivanje bilancnog manjka Federacije BiH, ima karakter isporuke u količini od 86,8 GWh. Iskazani manjak energije kod EP HZ HB bit će dijelom pokriven nabavkom od EP BiH, dok će preostali dio bilancnog manjka EP HZHB biti pokriven nabavkom na tržištu električne energije (van Federacije BiH) do početka realizacije elektroenergetske bilance.

Elektro energetskom Bilancom za 2008.g. planirana je uredna opskrba Federacije BiH električnom energijom.

Opće i posebne mjere za ostvarenje Bilance električne energije:	Obveza:
Pratiti i sagledavati proizvodnju i potrošnju električne energije i jednom kvartalno izrađivati izvješće o realizaciji Bilance i procjene elektroenergetskih prilika za naredno razdoblje, kako bi se moglo vršiti usklađivanje Bilance i poduzimanje odgovarajućih mjera	Elektroprivredna poduzeća i Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
Ispunjavanje obveza proisteklih iz Zaključka Vlade Federacije BiH o načinu opskrbe tarifnih kupaca električnom energijom u Federaciji BiH, a koji su proizašli iz analize dostavljenih podataka o nedostatku električne energije.	Elektroprivredna poduzeća
Uvjet za realizaciju planirane proizvodnje je pogonska spremnost elektrana u skladu sa planiranom raspoloživošću, te dinamički plan (početak i trajanje) realizacije remonta blokova u termoelekttranama	Elektroprivredna poduzeća
U svrhu ostvarenja planirane proizvodnje u termoelekttranama i osiguranja planiranih količina ugljena potrebne kakvoće i tečnih goriva za potrebe proizvodnje, međusobnim ugovorima regulirati odnose između isporučioaca ugljena, tečnih goriva i proizvođača električne energije	Rudnici ugljena, Uvoznici tečnih goriva i Elektroprivreda BiH
Uvjet za realizaciju planirane proizvodnje u hidroelekttranama je ostvarenje planiranog početnog stanja zalih energije u akumulacijama i planiranih dotoka vode	
Kroz zajedničke aktivnosti osigurati dobru koordinaciju rada hidroelektrana na istom slivu uz maksimalno pridržavanje uputstva o korištenju hidro akumulacija i u skladu sa važećim uvjetima iz vodoprivrednih dozvola	Elektroprivredna poduzeća
Zadužuju se elektroprivredni subjekti iz Federacije da : koordinirano u okviru budućih nastupa na međunarodnom tržištu električne energije sklapaju najpovoljnije aranžmane, kako bi se izbjegli negativni ekonomski efekti po Federaciju BiH	Elektroprivredna poduzeća
Ostvariti visok stupanj pogonske spremnosti elektrana, dalekovoda, raditi na modernizaciji i daljem osposobljavanju sustava upravljanja, kao i sustava veza.	Elektroprivredna poduzeća
Zadužuju se elektroprivredni subjekti iz Federacije da provode aktivnosti na edukaciji svojih potrošačima radi racionalizacije potrošnje električne energije i ostvarivanja povoljnih prosječnih cijena , te da zainteresiranim kupcima pružaju stručnu pomoć na izradi programa/elaborata o upravljanju energijom i vršnom snagom u proizvodnom procesu	Elektroprivredna poduzeća
Raditi na povećanju stepena naplate, sprječavanju neovlaštene potrošnje i smanjenju tehničkih gubitaka. Radi ostvarivanje nivoa planskih distributivnih gubitaka potrebno je realizovati plan izgradnje i sanacije elektrodistributivnih objekata bazirajući se na analizama tehno ekonomske opravdanosti	Elektroprivredna poduzeća
Osigurati uslove za provođenje aktivnosti vezanih za implementaciju politike i programa reformi u elektroenergetskom sektoru Federacije BiH / Bosne i Hercegovine	Vlada Federacije BiH i Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
Osigurati implementaciju Zakona o električnoj energiji, kako bi se stvorile pretpostavke i pokrenule aktivnosti po koje direktno proističu iz odredbi ovog Zakona	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije i Vlada Federacije BiH

DERIVATI NAFTE (tona)	Plan 2008 g.	Ostvareno 2007 g.	Odnos 08/07
A. PROIZVODNJA	0	0	
B. UVOZ - IZVOZ	860.000	840.281	1,02
Gorivo za Otto i mlazne motore	223.600	218.320	1,02
Gorivo za Diesel motore	464.400	452.910	1,03
LUEL	86.000	81.510	1,06
Ostala loživa ulja	8.600	7.441	1,16
Teški derivati	43.000	46.220	0,93
Specijalni proizvodi	34.400	33.880	1,02
C. POTROŠNJA	860.000	856.771	1,00
- DIREKTNI POTROŠAČI:	56.713	56.500	1,00
Rudnici ugljena*	15.880	16.000	0,99
Termoelektrane	4.537	4.500	1,01
Ostali industrijski objekti	36.296	36.000	1,01
- DISTRIBUCIJA	803.287	800.271	1,00
(A+B)-C. RAZLIKE	0	-16.490	
- INTENZITET - skladišta			

Bilanca potreba Federacije BiH za naftnim derivatima planirana je na temelju analitičkog razmatranja dostavljenih podataka o uvezenim/potrošenim količinama n/d za prvih deset mjeseci 2007 kao i procjeni za studeni i prosinac. Zaključeno je da bi potrebe F BiH za n/d u 2008.godini trebale biti na nivou 860.000 t. I pored pozitivnih pomaka koji su primjetni u podizanju kakvoće n/d i dalje je potrebno, čestim kontrolama, održati ovaj rastući trend. Iako je cijena barela nafte porasla za 30% u tekućoj godini to se nije odrazilo na stabilnost ponude i potrošnje.

S tim u vezi, započete aktivnosti na uspostavi sustavnog rješavanja unutarnjih rezervi n/d formiranjem Terminala Federacije BiH imaju prioritet i treba ih okončati tokom nastupajuće godine. U ovom dijelu posebnu pažnju potrebno je posvetiti međuentitetskoj trgovini n/d iz razloga što su usvojene izmjene i dopune Odluke o kvaliteti tečnih goriva (Zaključci 2. sjednice Vijeća ministara BiH, kojima je predmet prodaja goriva proizvedenog u rafineriji Bosanski Brod čija kakvoća nije u skladu sa evropskim normativima). Kako je Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o kakvoći tečnih n/d u segmentu domaće proizvodnje u rafineriji Brod stupilo na snagu početkom ožujka 2007.godine, ne postoje realne osnove za eventualno razgraničenje planskog uvoza n/d od planske nabavke na teritoriji BiH.

Napomena: Goriva za Otto i mlazne motore su MB 98, BMB 98, BMB 99, BMB 95, BMB 91, MG i petrolej, goriva za diesel motore - ED, ostala loživa ulja -LS i mazut, teški derivati - ulja i masti za podmazivanje i bitumen, specijalni proizvodi - TNP i drugi proizvodi.
* procjena potrošnje zadnjeg kvartala 2007.godine

~~Bilancem naftnih derivata za 2008.g. planirano je uredno opremlje Federacije BiH naftnim derivatima~~

Opće i posebne mjere za ostvarenje Bilance naftnih derivata:	Obveza:
Praćenje ostvarenja uvoza i plasmana derivata i redovno izvještavanje o ukupno uvezenim količinama, porijeklu i stanju zaliha,	Uvoznici i distributeri, mjesečno do 10-og u mjesecu
Redovno izvještavanje o plasmanu/potrošnji goriva specificiranom po količini, vrsti i kupcu.	Uvoznici i distributeri, mjesečno do 10-og u mjesecu
Redovno izvještavanje o pregledu uvezenih goriva, specificiranih po količini, vrsti i uvozniku/poreskom obvezniku, a koja su evidentirana, ocarinjena i oporezovana.	FMF i Carinska uprava podnose mjesečne izvještaje FMERI do 15. u tekućem mjesecu za prethodni mjesec
Međusobna saradnja i razmjena podataka, informacija i izvještaja između resornih ministarstava.	FMERI, FMT i FMF, svaki iz svog domena, podnose Vladi F BiH tromjesečne izvještaje o rezultatima rada
Praćenje opskrbe tržišta po količinama, lokalitetu prodaje u tranzitu, skladištenju zaliha, veleprodajnom prostoru i kvalitetu.	FMERI, FMT i odgovarajuće inspeksijske službe, svako u okviru svoje nadležnosti, stalni zadatak
Kontrola tranzita, veleprodaje i maloprodaje, kao i namjenskog trošenja i međuentitetske trgovine.	FMT, stalni zadatak
Kroz Plan osiguranja strategijskih rezervi, koji uključuje količine derivata nafte i potrebna sredstva, Vlada FBiH će, prema budžetskim mogućnostima, poduzeti mjere u smislu nabavke dodatnih količina nafte i n/d (intervencijama na tržištu); eventualne sankcije.	Federalna direkcija robnih rezervi, Terminali Federacije BiH
Aktuelna reorganizacija unutar naftnog sektora (privatizacija Enegopetrola, preuzimanje terminalskih kapaciteta od strane Terminala Federacije, preuzimanje preduzeća Enegopetrol Ploče itd.) koja je pokrenuta na nivou Federacije BiH, kao i aktuelno zbivanje u bližem okruženju i šire, ukazuju na neophodnost određenja politike propisivanja obveznih i operativnih rezervi n/d.	po zaduženju Vlade Federacije BiH

PRIRODNI PLIN (1000 Sm ³)	Plan 2008 g.	Ostvareno 2007 g.	Odnos 08/07
A. PROIZVODNJA	0	0	
B. UVOZ - IZVOZ	226.076	203.592	1,11
Uvoz zaduženje Kladanj	226.076	203.592	1,11
Izvoz	0	0	
C. POTROŠNJA	226.076	202.755	1,12
- DIREKTNI POTROŠAČI	68.426	54.930	1,25
Mittal Steel Zenica	48.802	40.176	1,21
Grijanje zenica	7.750	8.316	0,93
IGM Visoko	5.760	5.431	1,06
TC Kakanj	756	738	1,02
Željezara Ilijaš	360	269	1,34
Krečana	5.000		
- DISTRIBUCIJA:	157.650	147.824	1,07
Sarajevogas	150.650	142.541	1,06
Visokogas	7.000	5.283	1,33
(A+B)-C. RAZLIKE	0	837	

Plan uvoza za 2008.godinu urađen je na temelju iskazanih potreba potrošača/ distributera u Federaciji BiH. U drugoj polovini 2008.g. očekuje se priključenje Krečane kao novog potrošača, što će za 2% povećati ukupnu potrošnju plina. Najveći distributer pr.plina, Sarajevogas, za plansku 2008. godinu, iskazao je potrebu od 5,6% više plina već u 2007.godini. Mittal Steel je iskazao potrebe za 22% većim količinama nego što je potrošio u 2007.g.. Isto tako, Visokogas zatražilo je za 32% više gasa, Željezara Ilijaš 34% više, dok su ostali direktni potrošači iskazali interes za skoro istim količinama kao u 2007.godini. Procjenjuje da je za planirani uvoz potrebno osigurati 226.076 mil. Sm³ gasa.

Pregled plana uvoza za 2008.g. i ostvarenja potrošnje/uvoza za 2007.g. dat je u tabeli iz koje se pored navedenih pokazatelja o uvozu, vid da je planirana potrošnja prirodnog plina veća za cca 10 % u odnosu na ostvarenu potrošnju u 2007.g.

U Federaciji BiH nema proizvodnje prirodnog plina i sva opskrba se bazira na uvozu od jednog opskrbljivača, iz Ruske Federacije. Također, ne postoje ni vlastita niti iznajmljena skladišta, već se po potrebi koriste zalihe iz magistralnog plinovoda.

Isporuka plina biće osigurana do 01.01.2008.godine, a nastavak isporuke prirodnog plina u 2008.godinu uvjetovan je rješavanjem duga prema ruskom isporučiocu u iznosu od 104,81 mil. USD, za isporučeni gplin u periodu 1991.–1995.godina.

Uredna opskrba prirodnim plinom Federacije BiH je moguće ukoliko se uspješno završe pregovori o gore naznačenom dugu i ako se budu redovno izmirivale tekuće financijske obveze prema ino-isporučiocu Gazexport-u, ino-transporterima MOL-u, NIS-Gas-u i regulišu međusobni odnosi sa gasnim subjektima u Republici Srpskoj i Federaciji BiH.

Bilancom prirodnog plina za 2008.g. planirana je uredna opskrba Federacije BiH prirodnim plinom.

Opće i posebne mjere za ostvarenje Bilance prirodnog plina:	Obveza:
Utvrđiti modalitete regulisanja ratnog duga od 104.81 mil. USD prema Gazexportu	Vijeće ministara- Ministarstvo za trezor, Vlada Federacije BiH, Energoinvest, BH-Gas;
Potpisati Anex Ugovora za isporuku plina u 2008.godini sa Gazexport-om	Energoinvest, BH-Gas;
Potpisati Anex Ugovora za transport prirodnog plina u 2008.godini sa MOL-om i NIS-GAS-om	Energoinvest, BH-Gas;
Potpisati Anex Ugovora za transport prirodnog plina u 2008. godini sa gasnim subjektom u Republici Srpskoj	BH-Gas;
Regulisati ugovorima sve obveze za isporuku, transport i distribuciju planiranih količina plina sa gasnim subjektima u Federaciji BiH	Uvoznik, transporter, distributer, potrošač;
Kontinuirano praćenje uvoznih količina, kvalitete plina, transporta i potrošnje prirodnog plina kod svih potrošača u Federaciji BiH i o tom redovno izvještava Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije svakog mjeseca, odnosno kvartalno	BH-Gas;
Redovno održavanje gasnog sistema u Federaciji BiH u cilju sigurnog i kontinuiranog transporta prirodnog plina do potrošača	BH-Gas;
Poboljšanje financijske likvidnosti BH-Gas-a kroz osiguranje naplate potrošenih količina prirodnog plina u prethodnom periodu kako kod potrošača plina u F BiH, tako i potrošača u RS.	BH-Gas; Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
Osigurati naplatu tekućih isporuka prirodnog plina te plaćanje isporuka plina isporučiocu i transporterima	BH-Gas; gasni subjekti-potrošači;
Odlukom o tarifnim stavovima i cijenama prirodnog plina usklađivati se sa promjenama cijena na svjetskom tržištu	BH-Gas; Federalno ministarstvo trgovine, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Vlada F BiH
Reinicirati aktivnosti na izradi dokumenata Izjava o gasnoj politici BiH u cilju stvaranja preduvjeta za izradu Zakona o plinu	Vlada Federacije BiH Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije; BH-Gas;
BH-GAS je dužan osigurati garancije za urednu opskrbu FBiH plinom u toku cijele sezone grijanja. Ukoliko se do navedenog roka ne stvore uvjeti za sigurnu opskrbu plinom tokom cijele sezone grijanja, treba o tome informisati Vladu FBiH kako bi resorno Ministarstvo moglo poduzeti aktivnosti na osiguranju alternativnih goriva za potrebe prioriternih korisnika, toplana odnosno domaćinstava.	BH-Gas; gasni subjekti-potrošači;